

Enkonduko al la

MOKŜA

- Urala familio
- Similecoj kun aliaj uralaj lingvoj facile videblas:
 - сельме* 'okulo' (fi. *silmä*, hu. *szem*)
 - кедь* 'mano' (fi. *käsi*, hu. *kéz*)
 - кал* 'fiŝo' (fi. *kala*, hu. *hal*)
 - кяль 'lingvo' (fi. *kieli*)
 - мяль 'menso' (fi. *mieli*)

- ~300 000 parolantoj
- Mordovio, apud la erzja (en la oksidenta parto de Rusio)

Vokaloj

- Unuaj silaboj: /i e æ a o u ə/
- Neunuaj silaboj: /i æ a u ə/
- /ə/ ne povas esti la lasta sono en la vorto
- (En kelkaj dialektoj la vokalsistemo iomete malsamas, sed ni ne havas tempon por tio!)

Skribado

- Cirila alfabeto
- Oni uzas <x> por indiki senvoĉan sonoranton aŭ /ç/: *рх рьх лх льх ѣх*
- Palataloj indikitas kiel en la rusa, kun mola signo aŭ jotigita vokalo: *ся, -сь*
- /æ/ skribitas neregulare, kun *я, э, аў е*.

Gramatiko

- Aglutinativa
- Multaj kazoj (13)
- Derivacia morfologio: ekz. *красомс* 'kreski' + la kaŭzativo *-φm-* => *красφмомс* 'kreskigi'
- Objekta konjugacio

Gramatikaj Kazoj

	Nedifina		Difina	
	singularo	pluralo	singularo	pluralo
NOM	-∅	-*T/*ТЬ	-сь	-*не
GEN	-(e/o)нь	X	-ТЬ	-*нень
DAT	-(e/o)нди	X	-ТИ	-*нєнди

*Konsonanto senvoĉiĝas antaŭ de tiuj finoj (m, n → p, t).

Aliaj Kazoj

Ilativo:	-с	Ablativo:	-да
Lativo:	-и/-у/-в	Translativo:	-кc
Inesivo:	-ca	Komparativo:	-шка
Elativo:	-ста	Abesivo:	-фтома
Prolativo:	-ва	Kaŭzativo:	-нкса

Subjekta Konjugacio

	Singularo	Pluralo
1-a Persono	-ан/-ян	-*тама/*тяма
2-a Persono	-ат/-ят	-*тада/*тяда
3-a Persono	-и/-ы/-й	-ихть/-ыхть/-йхть

Alia Gramatiko

- Estas ankaŭ objekta konjugacio (tro longa por tiu prelego!)
 - Ekz. *Aφ codaca* 'mi ne scias ĝin'
- 2 estintaj tempoj + multaj modoj
- Neniu gramatika genro!

Salutado

Шумбрат!

/ʃum.'brat/

Шумбратада!

/ʃum.'bra.ta.da/

La unua estas singulara.

La dua estas plurala aŭ formala.

Dankado

Сюкпря! /sʲuk.priæ/ (dankon)

Оцю сукпря! /o.tsʲu sʲuk.priæ/ (dankegon)

Ne estas malsameco de formaleco aŭ numero.

Kutimaj Demandoj

Кода тeфне?

'Kiel vi fartas?'

Лац/пјак лац.

'Bone/bonege :).'

Аф пјак лац.

'Ne tre bone :('

Kutimaj Demandoj

Тя мезе?

'Kio estas tio?'

Тя ломань.

'Tio (ĉi) estas homo.'

Тя шеер.

'Tio (ĉi) estas muso.'

Nomoj

Кода тoнь лемце?

=> 'Kiel vi nomiĝas?'

Мoнь лемозе _____.

=> 'Mi nomiĝas _____.'

Pli da Frazoj

Сон кие?

Сон полиглот.

Тон кият?

Мон полиглотан.

Мон киян?

Тон полиглотат.

студент, лингвист, ломань (= homo)

Verboj

Корхта**мс** (= paroli):

Мон корхт**ан**, тон корхт**ат**, сон корхтай**й**

*ул**емс*** 'esti', *мор**амс*** 'kanti', *макс**омс*** 'doni'

Volo

Монь ули мялезе _____ 'Mi volas _____'

...корхтамс мокшекс. 'paroli la mokŝan'

...тонафнемс лама кяльхть.

'lerni multajn lingvojn'

...ярхцамс. 'manĝi'

Ĝisigado

Няемозонк!

(*няемс* 'vidi' — kun sufiksoj 'ĝis nia (re)vido')

Вастомозонк!

(*вастомс* 'renkontiĝi')

Resursoj

- Vortaro: <https://valks.oahpa.no/mdf/eng/> (ne en EO, sed ekzistas en la angla, finna, kaj rusa)
- Someraj kursoj en Mordovio
- Chrestomathia Morduinica (László Keresztes; hun.)

Сюкпря!

Citatoj

- Феоктистов, Александр — Херрала, Эва
2001: Мокшень-финнонь валкс = Mokšalais-suomalainen sanakirja. Красная октябрь,
Саранск.
- Кабаева, Надежда 2017: (Prelegoj + paperaj
instruiloj)
- Katainen, Valentina 2017: Intensive course in
Moksha. Turku.